

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **R. S.**

skazanego z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2019 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt II AKa [...],

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt XVIII K [...],

1. oddala wniosek,

2. obciąża skazanego kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt XVIII K [...], uznał R. S. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności, karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych po 80 zł każda oraz orzekł środek karny w postaci obowiązku naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę solidarnie na rzecz banku – P. S.A. z siedzibą w W. kwoty 2139000 zł.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy R. S., w której podniesiono zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego art. 5 § 2, art. 7 i art. 410 k.p.k. oraz błędów w ustaleniach faktycznych, Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt II AKa [...], zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Postanowieniem z dnia 1 października 2015 r. Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego R. S., jako oczywiście bezzasadną.

Obecnie obrońca skazanego wystąpiła z wnioskiem o wznowienie postępowania. Powołując się na art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. wskazała, że w sprawie pojawiły się nowe dowody świadczące o tym, iż skazany nie popełnił przypisanych mu czynów. W związku z tym wniosła o uchylenie wyroków Sądu Apelacyjnego w [...] i Sądu Okręgowego w W. w części dotyczącej skazanego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji ewentualnie uniewinnienie skazanego od popełnienia przypisanych mu czynów.

W uzasadnieniu wniosku podała, że po wydaniu prawomocnego wyroku, w trakcie postępowania karnego toczącego się przed Sądem Okręgowym w W., w sprawie o sygn. akt XVIII K [...] - na rozprawie w dniach 29 listopada 2017 r. i 9 lutego 2018 r., przesłuchany w charakterze świadka S. R. zrelacjonował przebieg zdarzenia odmiennie niż zostało to przyjęte przez Sąd Okręgowy w W. w sprawie XVIII K [...]. I tak, na rozprawie w dniu 29 listopada 2017 r. zeznał, że uczestniczył w zdarzeniu, za które został skazany R. S.. Podał, że R. S. „znał długie lata wstecz” i wie, że został on pomówiony o udział w tym zdarzeniu. Z kolei, na rozprawie w dniu 9 lutego 2018 r. podał, że „R. jest pomówiony do tej sprawy, siedzi niewinnie. Nie brał udziału w tej sprawie. W tej sprawie chodziło o wyłudzenie z banku 2,5 mln zł. Wiem, że został pomówiony w tej sprawie, bo (...) zorganizowałem to przestępstwo. Wiem po prostu, kto w tym brał udział. Dodał również, że „w sprawie, w której R. S. został pomówiony, a ja tam organizowałem przestępstwo, nie mam postawionych zarzutów”. Z powyższego wynika więc, że świadek przyznał się do przygotowania i kierowania przestępstwem, za podżeganie do którego został skazany R. S. oraz wykluczył jakiegokolwiek udział skazanego w tym przestępstwie.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 20 czerwca 2018 r. wniósł o oddalenie wniosku o wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny.

Analizę przedstawionych przez obrońcę faktów i dowodów, które miały wskazywać na to, że skazany R. S. nie popełnił przypisanego mu przestępstwa podżegania do oszustwa, należy poprzedzić kilkoma uwagami.

Po pierwsze, w ramach postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalna kontrola poprawności ustaleń faktycznych dokonanych przez sądy orzekające oraz ponowne badanie wiarygodności dowodów, które przyjęto za ich podstawę. Przedmiotem rozstrzygnięcia jest tu bowiem kwestia istnienia podstaw do wznowienia postępowania, nie zaś kwestia odpowiedzialności karnej, której dotyczy prawomocne orzeczenie kończące postępowanie sądowe. Po drugie, prawomocny wyrok posiada cechy trwałego rozstrzygnięcia przez sąd rozpatrywanej sprawy w zakończonym postępowaniu karnym. Przysługuje mu zatem przymiot domniemania prawdziwości ustaleń faktycznych, poczynionych w danej sprawie i stanowiących podstawę wyroku. Wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. może więc nastąpić tylko wtedy, gdy po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie ujawnią się takie nowe fakty lub dowody, które mogą podważyć prawdziwość przyjętych uprzednio ustaleń faktycznych. Po trzecie, wskutek usunięcia z dniem 1 lipca 2015 r. z przepisu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. zwrotu „nie znane przedtem sądowi”, za nowe fakty lub dowody mogące stanowić podstawę wznowienia, mogą być uznane takie fakty lub dowody, które były uprzednio nieznane nie tylko sądowi, ale również stronie. Podstawy wznowienia nie mogą jednak stanowić wszelkie nowe dowody lub fakty, a jedynie takie, które jednocześnie wskazują na jedną z trzech okoliczności wyczerpująco wymienionych w punkcie 2 art. 540 § 1 k.p.k. W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie uznaje się, iż nowe fakty, czy dowody, wskazywać mają na zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa błędu sądowego w zakończonym prawomocnie postępowaniu sądowym. Innymi słowy, muszą stwarzać duże prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego

po wznowieniu postępowania, albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą niż to, za które go skazano.

Takimi przymiotami nie odznaczają się dowody i fakty przedstawione przez obrońcę skazanego. Jakkolwiek zeznania przesłuchanego w charakterze świadka S. R. są rzeczywiście nowym dowodem w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. (w znaczeniu nowego źródła dowodowego i nieznanego środka dowodowego), to jednak nie realizują pozostałych wymagań, w szczególności nie uprawdopodobniają błędności prawomocnego wyroku, przypisującego R. S. popełnienie na szkodę Banku P. S.A. przestępstwa z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Przypomnieć trzeba, że ustalone przez sądy zachowanie skazanego polegało na podżeganiu, wspólnie i w porozumieniu z innymi, R. J. do popełnienia przestępstwa oszustwa. R. S. brał udział w kilku spotkaniach z R. J. i innymi osobami, tj. A. B. i nieustalonym mężczyzną o imieniu S.. W ich trakcie zaproponował mu udział w oszustwie na szkodę banku, w którym on pracował oraz przedstawił plan działania w dotyczącym go zakresie. W trakcie tych spotkań, szczególne drugiego, rozmówcy omówili sposób sfałszowania dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia oszustwa na szkodę banku, jak zakładali na kwotę rzędu 8 - 10 milionów złotych. Do bezpośrednich rozmów pomiędzy R. S. i R. J. oraz nieustalonym mężczyzną dochodziło jeszcze dwukrotnie i były one kontynuacją wcześniejszych ustaleń, a wynikały z przedłużających się poszukiwań osoby, która miała wskazać zasobne konto w P. S.A. Ponadto, R. S. w rozmowach telefonicznych z R. J. aż do października 2012 r. upewniał go, że zaplanowane przedsięwzięcie jest aktualne. Udział w przestępstwie R. S. sprowadzał się więc w szczególności do planowania, organizowania i pozyskiwania współuczestników oraz nakłaniania do popełnienia przestępstwa pracownika banku R. J.. Skazany wraz z innymi osobami niewątpliwie chciał, by R. J. uczestniczył w tym przestępczym przedsięwzięciu, a przyjęty plan sprawiał, że był on osobą niezbędną do skutecznej realizacji czynu. W ten sposób skazany działał do października 2012 r., kiedy jego kontakt z R. J. się urwał.

Dla skuteczności wniosku o wznowienie postępowania niezbędne było więc przedstawienie takich nowych faktów lub dowodów, w świetle których zachodziłoby wysokie prawdopodobieństwo błędności ustaleń w tym właśnie przedmiocie.

Tymczasem zaoferowany przez obrońcę skazanego dowód z zeznań świadka S. R. wskazuje nie tyle na brak udziału skazanego w podżeganiu innych do dokonania tego przestępstwa lecz w istocie na brak udziału skazanego w podejmowanych później, bo w grudniu 2012 r., czynnościach wyłudzenia pieniędzy z banku i ich rozdysponowania, który – jak wskazano wyżej – nie budzi wątpliwości.

Podkreślenia wymaga, że w związku z tymi zeznaniami, Sąd Okręgowy w W., postanowieniem z dnia 9 lutego 2018 r., powiadomił Prokuraturę Rejonową w W. o przyznaniu się S. R. do popełnienia przestępstwa wyłudzenia w dniu 4 grudnia 2012 r. w W. pieniędzy na szkodę banku P. S.A. Kopie tych protokołów dołączono do akt toczącego się śledztwa Prokuratury Okręgowej w W. o sygn. PO I Ds [...]. W tym postępowaniu S. R., zabiegającego o skorzystanie z art. 60 § 3 k.k., kilkakrotnie przesłuchano w charakterze podejrzanego. Z dołączonych do akt niniejszej sprawy protokołów przesłuchań z dnia 1 marca 2017 r., 16 maja 2017 r. oraz 18 kwietnia 2018 r. wynika m.in., że odnosił się on do zdarzeń stanowiących przedmiot sprawy objętej wnioskiem o wznowienie postępowania, przedstawiając pogląd o braku jakiegokolwiek udziału R. S. w realizacji przestępstwa oszustwa z dnia 4 grudnia 2012 r. na szkodę banku P. S.A. W trakcie przesłuchania w dniu 16 maja 2017 r. podejrzany odnośnie przestępstwa, za które R. S. odbywa karę pozbawienia wolności, wyjaśnił, m.in. że na początku 2012 r. skazany powiedział mu, iż zna pracownika z P. S.A. gotowego do popełnienia przestępstwa wyłudzenia pieniędzy. Następnie, co najmniej dwukrotnie organizował z nim spotkania, na których ustalano m.in. mechanizm wyłudzenia pieniędzy z konta innej osoby (ustaliliśmy, że podstawiona osoba przyjdzie do banku i wyda dyspozycję przelewu, a ten bankowiec wykona przelew). Niewątpliwie odpowiada to ustaleniom faktycznym leżącym u podstaw skazania R. S. za podżeganie R. J. do dokonania oszustwa na szkodę banku. Trafnie więc wskazuje się we wniosku prokuratora Prokuratury Krajowej, że sformułowana przez S. R. teza o nieuczestniczeniu R. S. w przestępstwie wyłudzenia pieniędzy na szkodę banku

P. S.A. będącym przedmiotem wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt XVIII K [...], jest wynikiem wadliwego rozumienia – ustalonej przez ten Sąd – okoliczności ustania jego kontaktów ze współskazanym bankowcem R. J., w okresie poprzedzającym dokonanie przestępstwa (faza przygotowania) oraz – jeśli dać wiarę wyjaśnieniom (zeznaniom) S. R. – z „przejęcia” przestępczego spisku przez inne osoby i związane z tym wyłączenie R. S. z grona jego beneficjentów (faza dokonania). Analiza wypowiedzi S. R. nie daje więc podstaw do wzruszenia ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę skazania R. S. za przypisany mu czyn z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., co więcej nawet je potwierdza.

Mając na uwadze przedstawione na wstępie kryteria ocenne materiału dowodowego przy podejmowaniu decyzji w przedmiocie wznowienia postępowania, Sąd Najwyższy uznał, że dowód zawnioskowany przez obrońcę skazanego w niniejszej sprawie nie okazał się przydatny do uprawdopodobnienia błędności prawomocnych wyroków, przypisujących skazanemu popełnienie przestępstwa podżegania R. J. do oszustwa na szkodę P. S.A. Ustalenia Sądu pierwszej instancji, dokonane na podstawie wszechstronnej oceny dowodów, których prawidłowość zweryfikował Sąd odwoławczy, nie zostały podważone w stopniu uzasadniającym wzruszenie prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego i Sądu Apelacyjnego w [...]. i wznowienie postępowania w sprawie R. S..

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.

O kosztach sądowych postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k.